

HET B.I.V.

GEWAARDEERD WERKINSTRUMENT VOOR DE NIJVERHEID

Het Belgisch Instituut voor Verpakking (BIV) bestaat weldra 25 jaar. Die verjaardag verdient onze belangstelling aangezien deze vereniging zonder winst-oogmerk aanvankelijk een onderafdeling van de NMBS was. Ze is trouwens nog altijd gevestigd in de gebouwen van het station Thurn en Taxis, Picardstraat 15 te Brussel, op dezelfde plaats waar ze op 11 februari 1954 werd opgericht.

In 1936-37 werd de spoorweg zijn eigen verzekeraar. Maar men dekt geen risico's zonder zich vooraf enigszins zeker te voelen. Daarom ging de spoorweg in de eerste plaats van de klanten eisen dat ze verpakkingen zouden gebruiken die de goederen, in normale omstandigheden tegen schade vrijwaren.

Het probleem was toen nog niet zeer ingewikkeld: het pakmateriaal was destijds vrijwel beperkt tot hout, jute en ijzer. Er werd een klein laboratorium opgericht waar controles en expertises konden verricht worden, waar werd nagegaan of de nationale en internationale voorschriften werden nageleefd en dat een getuigschrift kon verstrekken op grond waarvan de vervoerder zich ertoe verbond de eventueel benadeelde expediteurs schadeloos te stellen.

Van producent heeft België zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een land met een verwerkende nijverheid. Zulks ging gepaard met een diversifiëring van de verpakkingen en een opening ten opzichte van de internationale markt. Intussen maakten ook de technologie en de scheikunde een hele evolutie door en zagen nieuwe materialen en modernere verpakkingstechnieken het licht.

V.Z.W.

Al vlug bleek dat de NMBS alleen niet meer opgewassen was tegen die taak. Om de belangstelling te wekken van personen die ook nauw bij het probleem van de verpakking betrokken waren, streefde ze ernaar een vereniging zonder

B.I.V.

winstoogmerk op te richten waarin de verschillende sectoren van de economie zouden vertegenwoordigd zijn.

Dat was in 1954. Er traden openbare besturen toe op dezelfde gronden als de toen bloeiende koloniale en maritieme belangengroepen.

De NMBS droeg haar laboratorium over aan de nieuwe vereniging, het BIV, Belgisch Instituut voor Verpakking.

Omstreeks 1960, onder druk van de snelle vooruitgang, begon de industrie in haar eigen controle- en proeflaboratoria, zelf aan verpakkingsonderzoek te doen en verloor het Instituut een gedeelte van zijn cliënteel.

Het duurde tot 1970 alvorens de algemene vergadering van het BIV, geconfronteerd met een stilstand in zaken en met financiële moeilijkheden, van koers veranderde, een nieuwe inhoud gaf aan haar maatschappelijke doelstelling en besliste de nodige investeringen te doen om het laboratorium te moderniseren.

Onder impuls van een nieuwe ploeg, streeft het BIV er vandaag naar om een doeltreffend werktuig te zijn ten dienste van de nijverheid, de tertiaire sector en de overheid. Zijn Raad van Beheer is samengesteld uit vertegenwoordigers van de desbetreffende ministeries en openbare instellingen en van de handels- en nijverheidsverbonden.

Een zeer ruime taak

De statuten van het BIV hebben de vereniging een zeer ruim maatschappelijk doel ge-

geven. Als samenvatting kunnen we stellen dat het Instituut zich bezig houdt met informatie, onderzoek, studies, overleg en „alle werken en bemiddelingen die van aard zijn de vooruitgang in de verpakkingssector te bevorderen, zulks in de ruimste betekenis van het woord”.

Die doelstellingen kunnen nader omschreven worden als volgt :

1. Opmaken en bijhouden van basisdocumenten over verpakkingsmaterialen en -middelen, wat hun fysische, mechanische en chemische eigenschappen betreft.
2. Verbeteren van het imago van de Belgische produkten door de goedgekeurde en gecontroleerde verpakkingen te waarmerken met de stempel „BIV-IBE”.
3. Bevorderen en coördineren van de dialoog tussen de privé- en overheidssector op het stuk van reglementering, normalisering en technische bepalingen, alsmede over de problemen „verpakking - milieu - terugwinning”.
4. Studie van de verpakkings technieken; technisch-wetenschappelijke steun aan de nijverheid; expertises; opmaken van bestekken enz...
5. Ontwerpen van verpakkingen die de goederen zowel tijdens het vervoer, als bij het opslaan en thuisbezorgen zo goed mogelijk beschermen en zo weinig mogelijk kosten.
6. Maken van studies voor de ontwikkeling van de verpakkingsnijverheid in de nationale en gewestelijke economie.
7. Contact zoeken met belangengroepen in het buitenland door seminaries en

studiedagen te organiseren waarop die groepen de Belgische verpakkingsindustrie en haar vertegenwoordigers leren kennen.

8. Organiseren van cursussen over de verpakking en het geven van bijstand en advies aan de ontwikkelingslanden.

Om die doelstellingen te verwezenlijken, heeft het BIV de technische middelen verenigd die we hierna van naderbij zullen beschouwen. In zijn organigram komen ook technisch-wetenschappelijke commissies voor : het zijn vaste of tijdelijke werkgroepen die zich met de aspecten van het verpakkingsprobleem bezighouden en die in zekere zin het „brein” achter het onderzoek zijn; die commissies werken in overleg met de technische diensten hoewel ze die niet leiden : hun taak is louter wetenschappelijk terwijl het beslissingsrecht bij de directie van het Instituut berust.

We moeten ook nog vermelden dat het Instituut door verscheidene ministeries officieel werd erkend om de aan de reglementen onderworpen verpakkingen te homologeren en te controleren (b.v. gevaarlijke produkten, land- en tuinbouwprodukten); het Instituut homologeert ook bepaalde verpakkingen die moeten beantwoorden aan de normen die door de Europese Gemeenschap en de NATO-strijdkrachten zijn opgelegd. En daarmee is zijn taak nog niet beëindigd.

Documentatie

Het BIV omvat een documentatiedienst die in twee richtingen

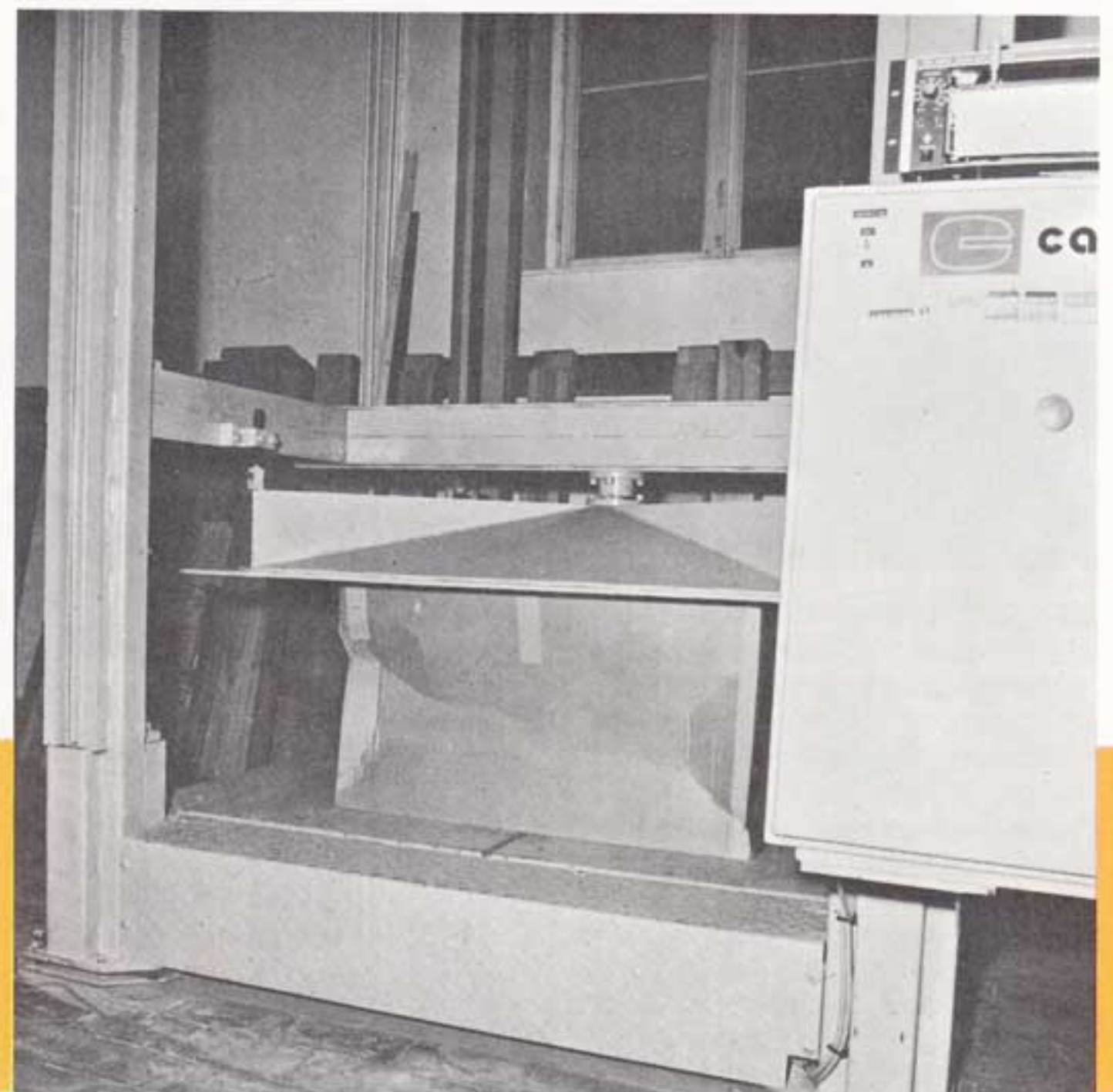
werkt : een technisch-wetenschappelijke en een commerciële.

Op technisch-wetenschappelijk gebied vindt men er een groot aantal boeken, studies, nationale en internationale reglementen en specificaties betreffende de kenmerken van al de verpakkingsmaterialen en hun proefmethoden.

Op commercieel gebied heeft die afdeling over de verpakking in België een kaartstelsel opgesteld dat geregeld wordt bijgewerkt. Daarin staat opgetekend wat elke fabrikant produceert en welke de eigenschappen van zijn produkten zijn; om het even wie kan op die dienst inlichtingen inwinnen; telkens wanneer over de leden van de VZW die in dat kaartstelsel voorkomen, een inlichting wordt verstrekt, worden zij daarover ingelicht.

Maar er is meer. Diezelfde dienst geeft verscheidene publicaties uit : een tijdschrift, een „overzicht der tijdschriften”, een maandbrief die in een gespecialiseerd blad verschijnt; verder verschijnen er van de hand van de commissies ook brochures, monografieën en boeken over verpakking. Een recente publikatie, het Witboek van de Commissie „Verpakking en Omgeving” gaat voornamelijk over het probleem van de terugwinning van weggooverpakkingen. Dat Witboek zal gevolgd worden door een memorandum over de terugwinning.

Er werd een cursus over de verpakking opgesteld ten behoeve van de technici die in het kader van de ontwikkelingshulp in België verblijven. De cursus is zeer algemeen en heeft betrekking op al de as-

pecten van de verpakking, de vervoermiddelen enz. Er is een tweede cursus in voorbereiding, doch op een hoger wetenschappelijk niveau en bestemd voor de specialisten. Die cursussen zijn een unicum in België.

Laboratoriums

De laboratoria van het BIV hebben een welbepaalde taak: ze onderzoeken en beschrijven al de kenmerken van de verpakkingen en de materialen en doen proeven met het oog op de homologatie, controle, expertise of de promotiestudie van een produkt.

De studies en proeven kunnen ingedeeld worden in vier grote categorieën waarvoor telkens speciale uitrustingen ter beschikking staan. Al de proeven worden verricht volgens officieel of universeel erkende methoden en technische normen.

1. Fysische proeven

Hier worden de eigenschappen van al de verpakkingsmaterialen behandeld: microscopische structuur, samenstelling, dikte, gewicht per m², drukvastheid, scheur-, trek-, barst-, perforatiesterkte, vochtvastheid...

Die eigenschappen worden bepaald door middel van precisieinstrumenten die meestal elektronisch controleren en registreren.

2. Scheikundige proeven

Hier wordt grondig nagegaan in hoeverre de verpakking verenigbaar is met haar inhoud.

Eerst worden de materialen scheikundig ontleed (juiste samenstelling) waarna de technici, door simulatie, onderzoeken of de verpakking op de inhoud reageert en omgekeerd.

In dit laboratorium worden de verpakkingen bovendien aan de gewone chemische proeven onderworpen en worden de wettelijke voorschriften inzake niet-giftigheid toegepast.

3. Klimaatkamers

Het is belangrijk te weten hoe de verpakkingen zich bij grote temperatuur- en vochtigheidschommelingen zullen gedragen. Bij het BIV kan men zulks nagaan in de verschillende klimaatkamers.

De eerste twee zijn dynamisch, d.w.z. dat de temperatuur er van 0 tot 100 ° C of van 0 tot 60 ° C en de betreffende vochtigheid van 0 tot 100 % of van 10 tot 100 % kan schommelen.

Door middel van een programma worden de natuurlijke omstandigheden nagebootst van een vervoer onder verschillende klimaten. Voor een zending naar Afrika, met inscheeping in een gematigd klimaat en eindigend op de rug van een muilezel in het evenaarsgebied, simuleert het programma de volledige dag- en nachtcyclus met de ter plaatse voorkomende temperatuur- en vochtigheidsverschillen. Met andere woorden, de goederen maken de reis eerst in een klimaatkamer.

De verpakkingen kunnen ook gedurende 48 uur in de kamers met een vast klimaat bij 20 ° C en 90 % of 65 % betreffende

vochtigheid verblijven. Op die manier kunnen de verschillende materialen onder identieke voorwaarden met elkaar vergeleken worden. Die klimaatinstallatie omvat ook een ruimte waarin een zilte nevel kan verspreid worden.

4. Mechanische proeven

Deze keer wordt de verpakking met haar werkelijke of gesimuleerde inhoud getest. In plaats van het materiaal zelf worden nu de beschermende eigenschappen van het pakmiddel onderzocht. Daarbij worden de volgende toestellen gebruikt:

- een tuimeltrommel met zes verschillende binnenvlakken waarin talrijke valproeven worden gedaan waarbij het pak vanaf ongelijke valhoogten en onder verschillende hoeken op verschillende plaatsen neerkomt;
- een bank waarop de colli onder verschillende hoeken en vanop ongelijke hoogte in vrije val kunnen neerkomen;
- een toestel voor geleide val met glijbaan waarmee talrijke valvarianten die zich tijdens het vervoer, het opslaan en het behandelen van de goederen kunnen voordoen worden nagebootst;
- een triltafel waarop de vermoeiingsvastheid van de verpakking tijdens het vervoer per spoor of over de weg wordt getest;
- verschillende persen: een statische voor het bestuderen van de samendrukking tijdens een langdurige opslagperiode en een dynamische voor het testen van de druksterkte en de vermoeiingsvastheid onder een druk die tot 5 ton kan gaan.

Die mechanische proeven, gecombineerd met een klimaatkamer, maken talrijke variaties mogelijk zodat u er mag van verzekerd zijn dat de verpakking, na die kring te hebben doorlopen, al haar zwakheden en haar kwaliteiten zal hebben prijsgegeven.

De stempel

Vaak resulteren al die werkzaamheden in het verlenen of vernieuwen van een stempel, een officiële conformiteitsgarantie. Die stempel kan ook ingetrokken worden wanneer achteraf, na een controle, blijkt dat de geteste verpakking niet meer al de vereiste kenmerken bezit.

Er bestaan verschillende soorten van stempels die respectievelijk aan de fabrikanten van verpakkingen, de bewerkers of de gebruikers worden verleend.

Dat onderwerp verdient te worden uitgewerkt aangezien de aanwezigheid van een stempel op een verpakking een weerslag kan hebben op een zeker aantal elementen zoals de verzekeringspremie, het vaststellen van de aansprakelijkheid bij beschadiging, de conformiteit met wettelijke normen of reglementen enz. In een volgend nummer komen we hierop terug.